

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 13ης Νοεμβρίου 1974 *

Στην υπόθεση 39/74,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal du travail της Λιέγης προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Luciana Costa, συζύγου Mazzier, κατοίκου Flemalle-Haute,

και

Βελγικού Δημοσίου, διά του υπουργού κοινωνικής προνοίας, υπηρεσίας επιδομάτων μειονεκτούντων, Βρυξέλλες,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς το περιεχόμενο του κανονισμού 3 του Συμβουλίου περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζόμενων, και του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, C. O'Dalaigh και A. J. Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, R. Monaco (εισηγητή), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 29ης Μαρτίου 1974, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Ιουνίου 1974, το tribunal du travail της Λιέγης υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού του Συμβουλίου 3 περί κοινωνικής ασφάλισης των διακινούμενων εργαζομένων και του κανονισμού του Συμβουλίου 1612/68 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας.
- 2 Αυτά τα ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με την άρνηση του Βασιλείου του Βελγίου να χορηγήσει στην προσφεύγουσα της κύριας δίκης, Ιταλικής ιθαγένειας, νυμφευμένη με Βέλγο και κάτοικο Βελγίου από τον Ιούλιο 1956, το ευεργέτημα του βελγικού νόμου της 27ης Ιουνίου 1969, περί χορηγήσεως επιδομάτων στους μειονεκτούντες, με την αιτιολογία ότι η ενδιαφερόμενη, λόγω της ιθαγένειάς της, δεν μπορούσε να τύχει ίσης μεταχειρίσεως με τους ημεδαπούς παρά μόνο δυνάμει της ενδιάμεσης ευρωπαϊκής συμφωνίας της 11ης Δεκεμβρίου 1953 αφορώσας τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης σχετικά με το γήρας, την αναπηρία και τους επιζώντες και ότι δεν πληρούσε τις προβλεπόμενες από το άρθρο 2 της εν λόγω συμφωνίας προϋποθέσεις.
- 3 Με το πρώτο ερώτημα ερωτάται αν «αποτελεί η σχετική με τα επιδόματα υπέρ των μειονεκτούντων νομοθεσία (νόμος της 27ης Ιουνίου 1969) κοινωνική νομοθεσία που εμπίπτει ή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής *ratione materiae* του κανονισμού 3 (άρθρο 2, παράγραφος 3)».
- 4 Σύμφωνα με το άρθρο 1, β), ο κανονισμός 3 ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν «τα συστήματα και τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης» που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 2.
- 5 Αντιστρόφως, κατά την παράγραφο 3 του τελευταίου αυτού άρθρου, ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην «κοινωνική και ιατρική αρωγή».

- 6 Παρόλον ότι μπορεί να παρίσταται επιθυμητό, από την άποψη της εφαρμογής αυτού του κανονισμού, να γίνεται διάκριση μεταξύ των νομοθετικών συστημάτων που ανήκουν, αντιστοίχως, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως και της αρωγής, δεν μπορεί εντούτοις να αποκλειστεί η δυνατότητα μια νομοθεσία, λόγω του προσωπικού της πεδίου εφαρμογής, των σκοπών της και των λεπτομερειών εφαρμογής της, να άπτεται συγχρόνως της μιας και της άλλης κατηγορίας, διαφεύγοντας έτσι κάθε ολική κατάταξη.
- 7 Όταν, μια νομοθεσία σχετική με τη χορήγηση επιδομάτων στους μειονεκτούντες συνδέεται με την κοινωνική αρωγή — ιδίως όταν λαμβάνει υπόψη την κατάσταση ανάγκης ως ουσιώδες κριτήριο εφαρμογής και δεν προβλέπει καμιά απαίτηση σχετική με περιόδους επαγγελματικής δραστηριότητας, υπαγωγής σε ασφαλιστικό σύστημα ή καταβολής εισφορών — άπτεται εντούτοις της κοινωνικής ασφαλίσεως στο μέτρο που, έχοντας εγκαταλείψει την ατομική εκτίμηση, χαρακτηριστική της αρωγής, παρέχει στους δικαιούχους θέση νομικώς οριζόμενη.
- 8 Λαμβάνοντας υπόψη τον ευρύ ορισμό του κύκλου των δικαιούχων, μια τέτοια νομοθεσία εξυπηρετεί στην πραγματικότητα το σκοπό, συνιστάμενο, αφενός, στο να εγγυάται ελάχιστο όριο μέσων συντηρήσεως σε μειονεκτούντες που τοποθετούνται παντελώς εκτός του συστήματος της κοινωνικής ασφαλίσεως και, αφετέρου, στο να διασφαλίζει συμπλήρωμα εισοδημάτων στους δικαιούχους παροχών και κοινωνικής ασφαλίσεως που έχουν προσβληθεί από διαρκή ανικανότητα προς εργασία.
- 9 Σύμφωνα με το άρθρο του 2, παράγραφος 1, β), ο κανονισμός 3 ισχύει «για όλες τις παροχές αναπηρίας περιλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητας βιοπορισμού».
- 10 Κατά το άρθρο 1, s, του ίδιου κανονισμού, ο όρος παροχές νοείται κατά τον ευρύτερο τρόπο ως περιλαμβανών κάθε παροχή «συμπεριλαμβανομένων όλων των στοιχείων που βαρύνουν το δημόσιο ταμείο, των προσαυξήσεων, των επιδομάτων αναπροσαρμογής ή συμπληρωματικών επιδομάτων».
- 11 Συνεπώς, μια εθνική νομοθεσία που προβλέπει δικαίωμα, το οποίο τυγχάνει νομικής προστασίας, επί επιδόματος μειονεκτούντων εμπίπτει, σχετικά με τα αναφερόμενα στον κανονισμό 3 πρόσωπα, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 51 της Συνθήκης και της κοινοτικής κανονιστικής ρύθμισης που θεσπίστηκε κατ' εφαρμογή αυτής της διατάξεως.

- 12 Με το δεύτερο ερώτημα, ερωτάται αν, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, η νομοθεσία περί μειονεκτούντων συνιστά κοινωνικό πλεονέκτημα προβλεπόμενο από το άρθρο 7, παράγραφος 2 του κανονισμού 1612/68.
- 13 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής το ερώτημα αυτό δεν τίθεται παρά για την περίπτωση που θα γινόταν δεκτό ότι η εν λόγω νομοθεσία δεν υπάγεται στον κανονισμό 3, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 3, αυτού του κανονισμού.
- 14 Δεδομένου ότι αυτό δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση, η εξέταση του δεύτερου ερωτήματος παρέλκει.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με απόφαση της 29ης Μαρτίου 1974, το tribunal du travail της Λιέγης, αποφαινεται:

Μια εθνική νομοθεσία που προβλέπει δικαίωμα, το οποίο τυγχάνει νομικής προστασίας, επί επιδόματος μειονεκτούντων εμπίπτει, σχετικά με τα αναφερόμενα στον κανονισμό 3 πρόσωπα, στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, κατά την έννοια του άρθρου 51 της Συνθήκης και της κοινοτικής κανονιστικής ρύθμισης που θεσπίστηκε κατ' εφαρμογή αυτής της διατάξεως.

Lecourt

O'Dalaigh

Mackenzie Stuart

Donner

Monaco

Mertens de Wilmars

Pescatore

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Νοεμβρίου 1974.

Ο γραμματέας
A. van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt